

САВЕЗ РАЧУНОВОЂА И РЕВИЗОРА СРБИЈЕ

Serbian Association of Accountants and Auditors

Како смањити малверзације и заштитити инвеститоре и повериоце Са посебним освртом на Закон о рачуноводству и квалитет финансијских извештаја у Србији

PRESS CENTAR – УДРУЖЕЊА НОВИНАРА СРБИЈЕ

ОКРУГЛИ СТО, БЕОГРАД, 7.10.2014.

Савез рачуновођа и ревизора Србије (СРРС), као пуноправни члан Међународне федерације рачуновођа (ИФАС) и Европске федерације рачуновођа (ФЕЕ), са чланством од више хиљада професионалних рачуновођа и ревизора, учествује у организацији овог округлог стола о старим, новим и најновијим рачуноводственим прописима и њиховом негативном утицају на инвестициони амбијент и привредни раст као и драстичном повећању оптерећења привреде. На овај скуп су позвани представници Министарства финансија, Министарства привреде, Народне банке Србије, Пореске управе, економских факултета, удружења интерних ревизора, секције ревизора, Института за рачуноводство и ревизију, привреде и послодаваца – чланови Удружења пружалаца рачуноводствених услуга, и остале стручне јавности. Округлом столу нису присуствовали представници надлежних министарстава.

СТАВОВИ ОРГАНИЗАТОРА И УЧЕСНИКА

У јуну 2013. године у оквиру хитне скупштинске процедуре и наравно без суштинске јавне расправе усвојен је, на основу неважећих директива ЕУ, Закон о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 62/13). Сам Предлог закона је био оштро критикован од стране професије, привреде, академских институција и шире стручне јавности као неприменљив, неусклађен са Међународним стандардима финансијског извештавања и важећим директивама ЕУ, „накарадан“ акт којим се суштински уназађује финансијско извештавање а привреди намећу нови непотребни послови и високи трошкови за шта нема оправдања. **Објективно, актуелна рачуноводствена регулатива о којој је реч је, по мишљењу учесника, кочница на европском путу Србије.**

Нажалост, већ устаљена пракса нетранспарентног „кабинетског“ доношења закона, под маском „хитних“ процедура је за последицу имала и доношење још горих подзаконских аката који увелико урушавају инвестициони амбијент, наносе штету држави Србији, а привреди доносе нове трошкове од више стотина милиона евра годишње, што се ничим не може правдати.

-
- Ген. секретар 3239-444 • Секретаријат 3344-447, 3345-001 • Едукација 3344-404 • Чланство 3343-215 •
 - Уредништво 3241-948 • Саветници 3233-076, 3344-543 • Претплата и продаја 3233-088, 3238-611 •
 - Рачуноводство 3344-405 • Телефакс 3231-220, 3345-527 • www.srrs.rs • E-mail: info@srrs.rs •
 - Текући рачуни • 145-4955-48 • 355-1007841-95 • 170-30005006000-83 •
 - Београд, Његошева 19 • п.ф. 403 • ПИБ 100299567 • Мат. бр. 07000464 • Шифра делат. 9412

International
Federation of
Accountants

Federation of
European Accountants
Fédération des Experts
comptables Européens

International
Accounting
Standards
Board

Fédération des
Experts Comptables
Méditerranéens

South-East
Europe Federation
of Professional
Accountants

О овим проблемима Савез рачуновођа и ревизора Србије, благовремено и у више наврата, али безуспешно, упозоравао је надлежно Министарство финансија и посебно министре мр Млађана Динкића и Лазара Крстића.

Супротно пракси свих чланица ЕУ као и земаља кандидата за приступ ЕУ, законодавац у Србији се одлучио да након више од 10 година пуне примене Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ), који као најбоља светска правила у области рачуноводства и финансијског извештавања обезбеђују глобалну финансијску упоредивост и транспарентност, чак 97% правних лица и других ентитета обавезе или усмери на коришћење некаквих националних правилника¹, које је саставила стручној јавности непозната група „експерата“ као скуп нејасних, непотпуних и без реда набацаних правила.

На овај начин је, уместо једноставне примене Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ) за велика правна лица и примене поједностављеног сета Међународних стандарда финансијског извештавања за мала и средња правна лица (МСФИ за МСП) у Србији уведена права конфузија у вези правила финансијског извештавања (Илустрација бр.1), у којој заправо више нико и не зна шта се примењује.

Илустрација 1 (извор података: Образложење Предлога закона, сајт АПР)

1 Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике; Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике; Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица, Правилник о контном оквиру за друга правна лица

Очиту конфузију додатно увећавају и прописи који се примењују за израду консолидованих финансијских извештаја групе повезаних правних лица при чему су заиста могуће све варијације припреме појединачних финансијских извештаја (у зависности од величине чланова групе) као и варијације припреме консолидованог финансијског извештаја (у зависности од величине групе). У већини случајева **ово значи да ће правна лица бити принуђена да заправо воде дупле или чак тродупле пословне књиге и припремају више финансијских извештаја.**

Прелазак на велики број различитих основа извештавања – чак пет различитих основа, (не рачунајући посебна правила за јавни сектор, банке, осигуравајућа друштва, финансијске институције, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционе фондове, берзе и брокерско дилерска друштва) а поготово увођење некаквих „домаћих“ правилника, уместо стандарда, сигурно неће поправити инвестициону климу, будући да инвеститори, које се Србија труди да привуче, пре свега инсистирају на упоредивим, транспарентним и јасним пословним књигама. Са друге стране, држава губи досадашњи увид у привредна кретања и трендове, будући да се увођењем различитих основа извештавања у потпуности онемогућава упоредивост, како између различитих година тако и између привредних грана и правних лица. **Увођења више основа извештавања представља посебно сложен проблем и услед годишњег преласка правних лица у различите категорије (из микро у мале ентитете и обрнуто) што буквално захтева промену софтвера, контног оквира и образаца сваке године чиме се вишеструко и додатно увећавају трошкови правних лица и предузетника.**

Креатори прописа су се доношењем подзаконских аката потрудили да привреди наметну велике - додатне а безразложне трошкове. Нови Контни оквир донет је без реалне потребе, у ком је највећа „револуционарна“ промена то што су промењени бројеви многих рачуна, и без потребе направљен посебан контни оквир за друга правна лица (недобитне организације, спортски клубови, удружења грађана, политичке партије и др). Овакво раздвајање контног оквира не доноси привреди никакве користи, али јој доноси огроман трошак због неопходне измене рачуноводствених софтвера и набавке нових. Нарочито су оптерећене рачуновође, рачуноводствене фирме и агенције које воде пословне књиге и за привреду и за друга правна лица, будући да ће морати да имају два рачуноводствена програма, што ће им, уз примену два контна оквира вишеструко отежати и поскупети рад **(Овом треба додати да је Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма рачуновођама и рачуноводственим фирмама наметнуто много туђих обавеза, послова и још више непотребних трошкова /чак и противуставних/, чему је био посвећен посебно организован Округли сто 21.10.2014. године, којем се нису одазвали надлежни, о чему ће бити обавештена и шира јавност. Уколико надлежни органи не уваже указивање представника рачуноводствене професије и привреде о наведеним проблемима и не ставе ван снаге неведене прописе који непотребно оптерећују привреду и рачуновође најављени су и одговорајући протести).** Посебан проблем је што добар део такозваних „других правних“ лица, представљају велике системе (на пример Ауто мото Савез Србије, Ловачки савез, Савез инжињера, ПКС, СД Црвена Звезда, СД Партизан и слично) а нека од њих имају своја зависна привредна друштва па ће морати истовремено да користе различите основе финансијског извештавања, софтвере, контне оквири и различите билансне шеме што им намеће додатне (дупле) трошкове без икакве

потребе. Велики проблем се поставља и пред правна лица која су чланови различитих међународних тела и која буквално морају да воде два, па и више рачуноводстава.

Да апсурд буде већи, законодавац је у току текуће године донео најновији сет подзаконских аката тако да су тренутно у Србији, за привреду, паралелно, у примени три различита контна оквира, чиме је број контних оквира који се истовремено примењују у Србији повећан на 14 што вероватно представља неславан светски рекорд.

Илустрација 2: Тренутно актуелни Контни оквири

14 РАЗЛИЧИТИХ КОНТНИХ ОКВИРА

(1) Контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике	(7) За даваоце финансијског лизинга
(2) Нови контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике	(8) За добровољне пензијске фондове
(3) Најновији контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике	(9) За друштва за управљање добровољним пензијским фондовима
(4) За друга правна лица	(10) За берзе
(5) За банке и друге финансијске институције	(11) За брокерско дилерска друштва
(6) За друштва за осигурање	(12) За инвестиционе фондове и
	(13) За Народну банку Србије
	(14) За јавни сектор

Обрасци финансијских извештаја креирани на бази лошег закона и подзаконских прописа додатно погоршавају стање. Нови обрасци прописани почетком ове године замењени су већ у септембру, "најновијим обрасцима" којима се наставља конфузија у финансијском извештавању, што је и један од повода организовања овог округлог стола.

Најновији прописани образац Биланса стања има 137 позиција, уместо ранијих 50 – да подсетимо међународни стандарди захтевају свега 30 позиција, управо у циљу суштинског смањења оптерећења финансијског извештавања. Уместо некадашњег јединственог Биланса успеха који је имао 34 позиције, донета су два обрасца – Биланс успеха са 69 позиција и Извештај о осталом резултату са 28 позиција. Значи, опет повећање броја извештаја као и позиција - са 34 на укупно 97 позиција, при чему међународни стандарди, од којих се изгледа у потпуности одустало, апсолутно дозвољавају примену једног јединственог и једноставнијег обрасца.

Илустрација 3: Приказ неусаглашености рачуноводствених прописа у Србији са међународним стандардима

	Међународни рачуноводствени стандарди	Правилник који се примењивао у 2013. („Сл. Гласник РС”, бр. 114/06... и 118/12)	Нови правилник („Сл. Гласник РС “, бр. 118/13)	Најновији правилник („Сл. Гласник РС”, бр. 95/14)
Биланс стања (број позиција)	30	50	124	137
Биланс успеха (број позиција)	33	34	92	97

Суштински проблем код увођења нових образаца финансијских извештаја је тај што се непотребно уводи обимно рашчлањавање, које нема никакву практичну сврху, а додатно оптерећује фирме и рачуновође.

Поред непримереног обима биланса стања, губитак изнад висине капитала је из активе премештен у пасиву чиме је овај веома важан податак за потенцијалног инвеститора стављен у „други план“. Затим, у билансу стања привредних друштава непотребно се налазе позиције које не постоје код њих; исказивање основног капитала није адекватно омогућено у појединачном билансу стања привредног друштава, а код консолидованог биланса стања долази до дуплог укључивања одређене ставке у основни капитал. Извештај о променама на капиталу такође је неоправдано предимензиониран, па је као такав непрегледан.

Поврх тога, приликом састављања финансијских извештаја за 2014. годину, сва правна лица ће буквално морати поново да саставе финансијске извештаје за 2013. годину у складу са новопрописаним обрасцима, како би испунила законску обавезу приказивања упоредних података за претходну годину. Дакле, рачуновође ће, при припреми финансијских извештаја за 2014. годину, потпуно непотребно, имати дупли посао који захтева дупло више времена. То ће наравно коштати – али трошкове ће сносити привреда и остали обвезници а не (не)одговорна државна администрација.

Ни сама примена нових контних оквира и нових образаца финансијских извештаја није усаглашена. Наиме, нови контни оквири се примењује од почетка 2014. године, а најновији контни оквир од септембра или од краја децембра 2014. године, док се нови обрасци финансијских извештаја примењују тек од краја 2014. године. Због тога, сва правна лица која састављају периодичне или ванредне финансијске извештаје током 2014. године морају да воде пословне књиге паралелно по више различитих контних оквира (старом, новом и најновијем). Опет мултиплицирање посла и трошкова. Број таквих правних лица, која сnose трошкове немара администрације и нестручности такозваних експерата има доста - то су сва јавна предузећа, сва акционарска друштва, сва правна лица са страним капиталом која припремају периодичне извештаје. Посебан проблем ће настати за правна лица која, у току 2014. године, из различитих разлога (спајање, подела, стечај, ликвидација, реструктурирање) имају обавезу састављања ванредних финансијских извештаја, будући да ће буквално морати да поново врше књижења свих трансакција – и наравно опет уз додатне трошкове. **Додатни трошкови, представљени у табели, који се намећу привреди и осталим обвезницима мере се у стотинама милиона евра али креатори овакве штетне регулативе очигледно иду по старој пословици – по туђим леђима батина не боли!**

Табела 1: Трошкови који су последица нових и најновијих подзаконских аката

Ред бр.	Опис	Број корисника	Цена по јединици (ЕУР)	Укупан трошак (ЕУР)
1	Промена софтвера неопходна због увођења новог контног оквира за привреду (сва регистрована привредна друштва)	110.000	150	16.500.000
2	Промена софтвера неопходна због увођења најновијег контног оквира за привреду (сва регистрована привредна друштва)	110.000	150	16.500.000
3	Промена софтвера неопходна због увођења новог контног оквира за предузетнике који нису паушалци	106.000	150	15.900.000
4	Промена софтвера неопходна због увођења најновијег контног оквира за предузетнике који нису паушалци	106.000	150	15.900.000
5	Набавка новог софтвера због увођења новог контног оквира за друга правна лица (сва регистрована удружења, политичке организације, синдикати, фондови, фондације, друштва у области спорта и др.)	32.000	350	11.200.000
6	Набавка неопходне литературе за примену новог и најновијег контног оквира за привреду	110.000	180	19.800.000
7	Набавка неопходне литературе за примену новог контног оквира за друга правна лица	16.000	80	1.280.000
8	Обука рачуновођа за примену новог и најновијег контног оквира за привреду	110.000	180	19.800.000
9	Обука рачуновођа за примену новог контног оквира за друга правна лица	16.000	120	1.920.000
10	Промена правилника о рачуноводству код привреде, предузетника и других правних лица	248.000	100	24.800.000
11	Израда нових рачуноводствених политика код привреде, предузетника и других правних лица	248.000	100	24.800.000
12	Трошкови прекњижавања са старог на нови и најновији контни оквир	248.000	120	29.760.000
13	Израда упоредних података због измене формата финансијских извештаја, код привреде, предузетника и других правних лица (фактички поновна, дупла израда финансијских извештаја за 2013. годину)	248.000	100	24.800.000
14	Трошкови додатног рада на изради финансијских извештаја због сложенијих шема образаца финансијских извештаја (сваке године)	248.000	100	24.800.000
15	Трошкови додатног рада на изради финансијских извештаја због неусклађености прописаних правилника са Међународним стандардима (за извештавање према банкама, инвеститорима и страним партнерима)	10.000	800	8.000.000
УКУПНО ДОДАТНИ ТРОШКОВИ ГОДИШЊЕ				255.760.000

У Табели 1. дат је приказ минималних процењених трошкова а извесно је да ће годишњи трошкови бити значајно већи што би се избегло одлагањем примене прописа до доношења нових, усклађених са Међународним стандардима и европским директивама.

Основни разлог за креирање овако лоших решења је неадекватан Закон о рачуноводству, који је донет на неважећим директивама Европске уније, будући да је у моменту његовог

доношења била већ објављена нова директива ЕУ. Један од највећих пропуста (нажалост) важећег Закона о рачуноводству је тај што тотално занемарује међународну професионалну регулативу и рачуноводствену професију, односно више од 40.000 професионалних рачуновођа у Србији, а рачуноводством – високостручним послом се може бавити и оснивати рачуноводствене фирме свако, што није случај са адвокатима, лекарима, инжењерима и многим другим професијама. Оправдано се намеће питање чему међународни стандарди етике, едукације, чему Међународна федерација рачуновођа са више милиона професионалних рачуновођа и њена мисија креатора и успостављача међународних стандарда и њихове имплементације у националним оквирима, чему постоје рачуноводствени смерови у средњем, високом и академском образовању, ако не за потребе стандардизације и квалитета финансијског извештавања.

Оваквог примера немарности и неодговорности према већ осиромашеној привреди, да се после 10 година примене Међународних стандарда враћа на националне правилнике, уз наметање додатних трошкова, заиста нема у свету. Овакво поступање је тим чудније будући да оваква, недовршена и неприменљива рачуноводствена регулатива, услед катастрофално лоших прописа, одсуства надзора и контроле и незаштићене рачуноводствене професије потпуно урушава систем финансијског извештавања са изразито негативним последицама: изражено неповерење у финансијске и ревизорске извештаје, пораст сиве економије, корупције, утаје пореза, злоупотреба у привреди, пљачке имовине, прања новца и других криминалних радњи, а то засигурно није државни циљ, те не сме бити допуштено ни „креативним ауторима“ рачуноводствене регулативе.

РЕЗИМЕ

1. Закон о рачуноводству је донет супротно захтевима глобалних стандарда и на основу неважећих директива Европске уније;
2. Закон о рачуноводству предвиђа више основа извештавања, МСФИ (Међународни стандарди финансијског извештавања), МСФИ за МСП (Међународни стандард за мале и средње правна лица) и Правилник Министарства финансија, који представља скуп непотпуних, нејасних и неуређених принципа, правила, поступака и процедура признавања, вредновања и обелодањивања најчешће супротних МРС/МСФИ, а треба да важи за скоро 97% правних лица и других ентитета. Таквим одредбама законодавац је разбио јединствено тржиште Србије и тиме нанео штету транспарентности финансијског извештавања;
3. Закон о рачуноводству потпуно игнорише (не помиње) главне креаторе квалитета финансијских извештаја, тј. међународну професионалну регулативу иако је преведена и објављена а ни професионалне рачуновође (у Србији их има више од 40.000), који су свој развојни пут стицања знања, професионалних вештина, етике и ставова започели од средњих, преко високих школа до факултета, и наставили да их одржавају кроз континуирану едукацију професионалне организације чланице Међународне федерације рачуновођа (IFAC);
4. Доносилац Закона о рачуноводству занемарује активности Међународне федерације рачуновођа и Европске федерације рачуновођа на глобалном уједначавању финансијског извештавања што финансијске извештаје у Србији чини нетранспарентним и неподобним за потенцијалне инвеститоре, кредиторе и пословне partnere;
5. Постојање више контних оквира, директно води разбијању јединственог тржишта Србије, онемогућава сагледавање макроекономских показатеља што угрожава и поузданост планирања буџетских прихода.

6. Нови Закон о рачуноводству и на основу њега донети прописи, намећу привреди Србије додатне трошкове од више стотина милиона евра, а истовремено представља плодно тло за сиву економију и разне финансијске малверзације.

ПРЕДЛОГ

Имајући у виду наведено организатори и учесници округлог стола предлажу:

1. Стављање ван снаге подзаконских аката² донетих на основу Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 62/13). Хитно доношење новог Закона о рачуноводству на чијој изради треба да буду укључени: професионалне организације чланице међународних регулаторних тела, академске институције економског усмерења, представници привреде и друге институције и организације заинтересоване за квалитет финансијског извештавања. До доношења нових подзаконских аката оставити у примени подзаконске прописе који су важили за састављање финансијских извештаја за 2013. годину;
2. Доследну примену сета међународних стандарда и пратеће професионалне регулативе Међународне федерације рачуновођа (IFAC);
3. Признавање професионалних рачуновођа, чланова Савеза РР Србије, Међународне федерације рачуновођа и Европске федерације рачуновођа, на исти начин како се то ради у свету;
4. Законску и професионалну заштиту и одговорност професионалног рачуновође – руководиоца рачуноводства, надзор и контролу њиховог рада;
5. Законску заштиту и одговорност ентитета – пружалаца рачуноводствених услуга, у складу са IFAC-овим Кодексом етике за професионалне рачуновође и Међународним стандардом контроле квалитета Међународне федерације рачуновођа.

Прихватањем ових предлога спречило би се даље урушавање достигнуте стандардизације финансијског извештавања а заштитила привреда и остали обвезници огромних а непотребних трошкова. Креирање нових рачуноводствених прописа на основу глобалних и европских стандарда резултирало би унапређењем система финансијског извештавања, повратило би се поверење у финансијске извештаје, онемогућила сива економија и друге преварне радње и заштитили сви облици власништва, инвеститора, повериоца а посебно интереси државе.

Служба информисања
Савез РР Србије

² Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 95/14)

Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 95/14)

Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друга правна лица („Службени гласник РС“, бр. 24/14)

Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја за друга правна лица („Службени гласник РС“, бр. 24/14)

Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 118/13 и 95/14)

Правилник о садржини позиција у обрасцу Статистички извештај за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 118/13)